

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 141/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., M. vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/1995 a v súvislosti s úkonmi súdu prvého stupňa v dovolacom konaní takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2010 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/1995 a v súvislosti s vykonávaním úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 C 953/1995, aby zaviazal žalovaného na plnenie z poistnej zmluvy v sume 3 983,27 € (120 000 Sk) s príslušenstvom. Okresný súd zamietol žalobu rozsudkom z 2. apríla 2004 a Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) potvrdil rozsudkom č. k. 15 Co 230/2001-213 zo 14. marca 2005 rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Sťažovateľka podala 9. júna 2005 proti rozhodnutiu krajského súdu dovolanie a 29. novembra 2005 predložila okresnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobných pomeroch. Uznesením z 3. januára 2006 jej okresný súd nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku, proti čomu sa odvolala. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 52/2006-248 z 28. februára 2006 zrušil uznesenie okresného súdu ako nadbytočné a bezdôvodné, pretože podľa jeho názoru oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré bolo sťažovateľke priznané uznesením okresného súdu z 22. júna 1999, sa vzťahuje aj na dovolacie konanie. Okresný súd rozhodol následne uznesením z 27. marca 2006 tak, že odňal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a krajský súd potvrdil jeho rozhodnutie uznesením č. k. 6 Co 249/2006-254 z 20. júna 2006. V nadväznosti na to okresný súd vyzval sťažovateľku 20. septembra 2006 výzvou doručenou jej právnomu zástupcovi na zaplatenie súdneho poplatku v sume 4 800 Sk a 11. júna 2007 jej doručil ďalšiu výzvu na zaplatenie súdneho poplatku z 12. mája 2007 v sume 12 000 Sk. Uznesením z 19. júla 2007 okresný súd rozhodol o zastavení dovolacieho konania. Sťažovateľka sa proti rozhodnutiu odvolala a súčasne 13. augusta 2007 zaplatila súdny poplatok v sume 4 800 Sk. Uznesením č. k. 4 Co 234/2007-282 z 31. marca 2008 krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu s odôvodnením, že sťažovateľka nezaplatila súdny poplatok v plnej sume.

Uznesením z 11. marca 2009 okresný súd rozhodol o vrátení zaplateného súdneho poplatku sťažovateľke v sume 152,70 €, proti čomu sťažovateľka podala odvolanie a 30. marca 2009 zaslala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) doplatok súdneho poplatku do sumy 12 000 Sk, t. j. 239 €. Najvyšší súd ju prípisom sp. zn. Ncv 90/2009 z 3. apríla 2009 upovedomil o odstúpení úhrady súdneho poplatku na procesný postup súdu prvého stupňa. Uznesením č. k. 3 Co 127/2009-309

z 27. novembra 2009 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o vrátení súdneho poplatku z 11. marca 2009.

Podľa názoru sťažovateľky «Súd prvého stupňa konal a opakovane rozhodoval vo veci uplatneného dovolania ... o jej oslobodení ako dovolateľky od poplatkovej povinnosti za podané dovolanie. Domnievam sa, že komplikovaným spôsobom, a nezákonne, ak odvolací súd už právoplatne uzavrel svojím rozhodnutím zo dňa 28. februára 2006, že spĺňam zákonné podmienky na takéto oslobodenie z dôvodu majetkových pomerov, vrátane oslobodenia aj dovolacieho konania.

Od 28. februára 2006 nepochopiteľne dlho súd ďalej konal, svojimi úkonmi mne odňal priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré po podaní dovolania mne tento súd nikdy ako dovolateľke nepriznal. ...

Od 22. júna 1999 do 18. mája 2006 – kedy som prevzala uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 28. februára 2006, ako aj po 28. februári 2006 až do doby vydania nadobudnutia právoplatnosti príkazov súdu o vrátení zaplatených súdnych poplatkov sťažovateľkou ako dovolateľkou v konaní 12 C 953/95 – súd prvého stupňa porušil moje základné ústavné právo na riešenie veci bez prietahov a zároveň bránil mi o veci uplatneného dovolania v prístupe k súdu, v konaní pred Najvyšším súdom SR.

Po 18. máji 2006 až do 11. februára 2010 súdy porušili moje základné ústavné právo na prístup k súdu tým, že všetkými svojimi ďalšími úkonmi nezákonným spôsobom a nesprávne aplikovali zákonné dôvody zaplatenie súdneho poplatku, čím svojimi konaniami mi bránili v prístupe k súdu vo veci uplatneného dovolania.».

Sťažovateľka poukázala aj na podľa jej názoru nesprávny postup okresného súdu, keď niektoré rozhodnutia a výzvy doručoval jej právnenému zástupcovi a niektoré priamo jej, kvôli čomu podľa nej zlyhala spolupráca s právnym zástupcom. Namietala aj proti odôvodneniu rozhodnutia o odňatí oslobodenia od súdnych poplatkov.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby jej ústavný súd ustanovil právneho zástupcu a vo veci samej takto rozhodol:

„1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95 porušil základné právo M. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy

SR a v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo rovnakého prístupu k súdu zaručené v čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy SR.

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 27. marca 2006 sp. zn. 12 C 953/1995-249 v spojení s uznesením odvolacieho súdu zo dňa 20. júna 2006 sp. zn. 6 Co 249/2006-254, ako aj všetky ďalšie s nimi súvisiace úkony súdu ako neústavné a nezákonné.

3. M. H. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 6 000.-€ (slovom šesťtisíc euro) ktoré je Okresný súd Košice I povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Znamená to, že právomoc ústavného súdu je subsidiárna (II. ÚS 250/03, III. ÚS 51/07, IV. ÚS 270/08) a nastupuje až po využití všetkých právnych prostriedkov, ktoré má sťažovateľ k dispozícii v systéme všeobecných súdov.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05).

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky, alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Zmeškanie tejto lehoty nemožno odpustiť.

Podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo. Právoplatnosťou konečného rozhodnutia všeobecného súdu dochádza podľa názoru ústavného súdu k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania, a preto považuje sťažnosť doručení ústavnému súde po právoplatnom skončení vecí za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/02, II. ÚS 208/04, II. ÚS 128/06).

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými prieťahmi v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/1995 v súvislosti s rozhodovaním o jej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní. Zo sťažnosti vyplýva, že dovolacie konanie bolo zastavené uznesením okresného súdu z 19. júla 2007 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 234/2007-282 z 31. marca 2008, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. júna 2008, t. j. v čase doručenia sťažnosti sťažovateľky ústavnému súde už k namietanému porušeniu jej základných práv nemohlo dochádzať. Znamená to, že týmto rozhodnutím sa konanie o veci sťažovateľky, na ktoré sa vzťahujú záruky čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, právoplatne skončilo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súde. V súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu bol preto dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na uplynutie lehoty dlhšej ako dva mesiace od právoplatného skončenia konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 953/1995 bolo možné odmietnuť sťažnosť aj z dôvodu, že bola podaná oneskorene (IV. ÚS 37/02, III. 109/03).

Ďalšie úkony, ktoré okresný súd vykonával v súvislosti s vrátením zaplateného súdneho poplatku, už neboli úkonmi vo veci samej smerujúcimi k rozhodnutiu v dovolacom konaní a tento postup okresného súdu už nesúvisel s odstránením právnej neistoty

sťažovateľky, a preto nesignalizuje žiadnu spojitosť s možným porušením jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov.

Vo zvyšnej časti sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, pričom z odôvodnenia nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by mohli byť v príčinnej súvislosti s označenými právami. Pokiaľ však sťažovateľka tvrdí, že došlo k porušeniu týchto jej základných práv postupom okresného súdu, ústavný súd uvádza, že v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy. Sťažovateľka sa totiž mohla domáhať ochrany týchto základných práv využitím riadneho opravného prostriedku, ktoré mala v systéme všeobecných súdov k dispozícii. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2010